

Alba 185

Sprawozdanie

komisji gospodarstwa krajowego o petycji Rady Oddziału gospodarskiego rudeńsko-gródeckiego w sprawie opustów podatkowych z powodu szkód zrządzonych przez myszy, jakoteż w sprawie wydania gminom i obszarom dworskim nakazu tępienia tych zwierząt i petycji komitetu wiecu rolników powiatów: przemyskiego, dobromilskiego i mościskiego w sprawie wydania ustawy o przymusowym tępieniu myszy, zaprowadzenia oszczędności w budżecie roku 1886. i zmniejszenie dodatków do podatków gruntowych przez zaprowadzenie krajowych opłat konsumcyjnych.

Wysoki Sejmie!

Skargi rolników, z powodu szkód zrządzanych przez myszy, powtarzają się od lat kilku nie tylko w naszym kraju, lecz także i w innych prowincjach państwa.

W Galicyi najbardziej nawiedzanemi tą klęską są powiaty: rudeński, gródecki, mościcki, przemyski, jaworowski, od lat trzech także i powiaty podolskie: buczacki, czortkowski i zaleszczycki. Myszy zrządzają rolnikom szkodę przez to, iż podminowują korzenie roślin, odsłaniają je i wystawiają na szkodliwy wpływ posuchy i zimna i niszczą tym sposobem nieraz całe łany obsiane zbożem, ozimem lub jarem, tak że nieraz przeorać je trzeba; niemniej szkodliwemi stają się myszy przez to, że w czasie dojrzewania zboża ścinają kłosa pochylone i gromadzą w swych norach bardzo znaczne zapasy ziarna. Wśród późnego owsa można z takiej nory zbierać całemi garściami ziarno pomieszanę z plewą. Takie późne owsy ulegają tem więcej zniszczeniu, że inne plony podówczas już są zebrane, przeto ze wszystkich pól przyległych ściągają się myszy do owsa. Nie tylko zboże staje się łupem myszy, klęsce tej podlegają także koniczyzny i inne rośliny pastewne.

Straty spowodowane przez myszy w plonach już zebranych, złożonych w sterty, są także bardzo znaczne a tem dotkliwsze, że powtarzają się co roku. Na Podolu, gdzie z powodu znacznych obszarów wiele stert stawianych bywa w polu i niepodobieństwem jest wymłócić wszystko w jesieni, bardzo często przy młóceniu na wiosnę zastaje się 3 lub 4 górne warstwy w każdej stercie tak zjedzone, że nie ma nic ziarna, tylko sama plewa i trzyny, a szkoda w ten sposób zrządzona dochodzi nieraz do połowy zebranego plonu. Myszy działają szkodliwie także i przez to, że łany

stoczone przez myszy, gdzie skutkiem tego powstało wiele miejsc próżnych, zaperzają się i zarastają chwastami.

Jeśli klęski z powodu wody, ognia lub gradu uprawniają do opustu podatku gruntowego, to tem bardziej należałoby zaliczyć klęski spowodowane przez myszy do tej samej kategorii. Przeciw pożarom i gradobicie można się ubezpieczyć, przytem nawiedzają te klęski tylko sporadycznie pojedyncze miejscowości, klęska myszy stała się stałą plagą niektórych okolic i niema sposobu od niej się zabezpieczyć.

W Państwie niemieckiem za pojawieniem się myszy nakazują władze tępienie, łapanie i niszczenie wszelkimi sposobami tych szkodników, a nakazy te, jak wszelkie inne, bywają z całą ścisłością wykonywane. W Saksonii posyłają za pługiem chłopców, którzy każdą wyoraną mysz różgami zabijają, za 10 myszy placą jednego feniga, a liczba uzbieranych za jednym pługiem w ciągu dnia dochodzi czasami do tysiąca sztuk.

U nas nie istnieją żadne w tym względzie przepisy, a zabiegi właścicieli pojedynczych, chociażby największych parcel gruntowych, byłyby zupełnie bezowocne, jeśliby tępienie myszy nie odbywało się systematycznie na obszarach nie tylko całych gmin, ale nawet całych okolic i powiatów.

Gdy jedna para myszy może w ciągu roku rozmnożyć się do kilku tysięcy sztuk, gdy nieraz wielkie masy myszy przenoszą się na znaczne odległości z jednej okolicy w drugą, wszelkie środki połowiczne nie doprowadzą do celu. Wszystkie dotychczas proponowane sposoby, jak obkopywanie stert rowkami o ścianach prostopadłych, zabijanie myszy, trucie, zalewania i zatykanie nór i wykuczanie tychże, są niedostateczne lub zbyt kosztowne. Skuteczniejszymi byłyby takie środki, któreby nie dawały myszom możności gnieźdzenia się, jak rozorywanie miedz, zastępując je innemi znakami granicznymi, przekopywanie bocznych ścian rowów śródpolowych i t. p. lecz także tylko w takim razie, jeżeliby środki ustawą nakazane i z całą energią zastowane były. Zajęcie się badaniem sposobów tępienia myszy i obmyśleniem środków ochronnych przeciw tej pladze, należy niewątpliwie do Towarzystw gospodarskich, które w interesie rolnictwa z pewnością tem się zajmą, i tylko jeżeli po wszechstronnem zbadaniu tej sprawy, dadzą się obmyśleć praktyczne i skuteczne środki tępienia myszy, będzie się ta sprawa kwalifikować do wprowadzenia jej na drogę ustawodawczą.

W każdym razie klęski spowodowane przez myszy przybrały w naszym kraju takie rozmiary, iż należy koniecznie zwrócić na nie uwagę c. k. Rządu i domagać się zaliczenia szkód zrządzanych przez myszy do rzędu klęsk uprawniających do opustów podatkowych.

Zważywszy, że w ustawie państwowej z dnia 24. Maja 1864. o regulacji podatku gruntowego w paragrafie szóstym wypowiedziano, iż postanowienia co do opustów podatkowych w razie klęsk elementarnych unormowane zostaną osobną ustawą, zważywszy dalej, że c. k. Rząd wniósł do Rady państwa projekt do takiej ustawy z datą 13. Grudnia 1881., że wprawdzie projekt ten nie przyszedł pod uchwały Izby, lecz w komisji podatkowej sprawa ta była przedmiotem wyczerpującej dyskusyi, i że podniesiono i uznano konieczność zaliczenia szkód wyrządzonych rolnictwu przez myszy do rzędu klęsk uprawniających do opustów podatkowych; —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby spowodował na drodze właściwej zaliczenie szkód zrządzonych przez myszy do rzędu klęsk, które podobnie jak ogień, wylewy i gradobicie, uprawniają do opustów podatkowych.

Przewodniczący:
Wodzicki.

Sprawozdawca:
Jan Gnoiński.